

LÀNG VĂN HÓA, DU LỊCH CẢNH DƯƠNG ĐIỂM ĐẾN ĐẦY HỨA HẸN

P.V

Làng biển Cảnh Dương nằm trên cửa biển, phía hữu ngạn con sông Roon bốn mùa xanh biếc, dãy Hoành Sơn ở phía bắc tạo thành một vùng nước non kỳ thú. Cảnh Dương ở cạnh Quốc lộ 1A, cách khu mộ Đại tướng Võ Nguyên Giáp khoảng 10km. Từ Hà Nội về Cảnh Dương theo Quốc lộ 1A, khách xuống ở cây số 434km. Từ TP. Hồ Chí Minh ra, khách sẽ vượt đoạn đường dài 1.303 km. Về Cảnh Dương du khách còn có thể đi theo đường biển. Từ Hải Phòng về Cảnh Dương tàu khách sẽ vượt cung đường 297 hải lý. Từ Đà Nẵng về Cảnh Dương tàu khách sẽ vượt qua 174 hải lý. Với vị trí địa lý thuận tiện cho giao thông, làng biển Cảnh Dương dễ dàng kết nối với các khu, điểm du lịch, trung tâm kinh tế xã hội của vùng: Cách thị xã Ba Đồn khoảng 17km, cách đền Thánh Mẫu Liễu Hạnh và đèo Ngang 11km, cách Phong Nha - Kẻ Bàng khoảng 48km... Du khách có thể thuận lợi đến thăm cảng Hòn La, Vũng Chùa - Đảo Yến và các tuyến du lịch đường sông đi sông Gianh, sông Son.

Được thành lập năm Quý Mùi (1643), với 375 năm hình thành và phát triển, Cảnh Dương là vùng đất địa linh nhân kiệt, một trong “bát danh hương” của Quảng Bình xưa “Sơn, Hà, Cảnh, Thổ, Văn, Võ, Cổ, Kim”. Làng quê này nổi tiếng giàu truyền thống khoa bảng với nhiều vị tiến sĩ, tú tài, cử nhân qua các triều đại phong kiến như Đỗ Đức Huy, Phạm Chân, Nguyễn Phùng Dực, Phạm Công Bình...; truyền thống khoa bảng ấy được tiếp nối với nhiều con em đỗ đạt thành tài trong thời hiện đại. Cảnh Dương còn là làng chiến đấu ngoan cường thời chống Pháp với khẩu hiệu “rào làng

chiến đấu”, hai lần được phong là Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân. Trong kháng chiến chống Mỹ, Cảnh Dương nổi tiếng với phong trào “toàn dân làm vận tải” để phục vụ sản xuất, chiến đấu, có những chiến công ngời sáng như “đoàn tàu không số” của riêng Quảng Bình xuất phát từ Cảnh Dương gồm đội thuyền 12 chiếc, giả dạng thuyền đánh cá để chở vũ khí, lương thực vào chiến trường Trị Thiên - Huế đang thiếu lương thực, vũ khí sau Tết Mậu Thân năm 1968.

Cái độc đáo của làng biển Cảnh Dương là miền quê này có lối sống gần như “phố trong làng” - dân cư quây quần đông đúc, cảnh lao động chài lưới, buôn bán tấp nập với không khí lao động khẩn trương. Ngoài cửa biển thuyền đánh cá nhộn nhịp vào ra. Dọc sông, trên bến dưới thuyền, người phơi lưới, kẻ vá chài. Các bà, các mẹ, các chị gánh cá, tôm, mực, cua,... kịu kịt về chợ. Trên đường vào làng, người các xã ùn về chợ, mang theo đủ thứ nông phẩm như lúa, gạo, đỗ, mè, rau, dưa, trầu, cau, than, củi,... Chợ Cảnh Dương cũng là một trung tâm trao đổi, buôn bán của vùng bắc Quảng Bình và nam Hà Tĩnh. Hiện nay, Cảnh Dương là một trong những địa phương có hạ tầng kỹ thuật, giao thông nông thôn tốt nhất trong tỉnh, với sự hòa quyện giữa những giá trị truyền thống và hiện đại.

Đến Cảnh Dương, du khách không chỉ ngắm nhìn cảnh quan tươi đẹp của một làng biển trù phú mà còn được trải nghiệm các giá trị văn hóa, lịch sử vô cùng độc đáo như tham quan Ngư Linh Miếu, Đình thờ Tổ - nơi thờ các vị tiên hiền khai khẩn vùng đất này và cũng là nơi trưng bày nhiều hiện vật văn hóa quý giá: Quả chuông lớn mang tên

“Cảnh Viện Hồng Chung” - một di sản văn hóa thời Tây Sơn được đúc vào đời vua Cảnh Thịnh năm 1801; 2 tấm bia đá khắc tên các vị khoa bảng của làng. Du khách còn được thưởng thức các giá trị văn hóa phi vật thể nổi bật như các lễ hội: Lễ hội Cầu ngư, lễ hội rước lửa từ Đình thờ Tổ về các nhà đèm Giao thừa, hội bơi chải; các làn điệu dân ca độc đáo như hát ru, chèo cạn... Cảnh Dương cũng là vùng quê nổi tiếng về văn hóa ẩm thực trong vùng, với nước mắm Hàm Hương nổi tiếng từ ngày xưa đã tiến cống cho vua chúa, cũng như các món ăn hải sản độc đáo khác. Bên cạnh đó, Cảnh Dương là địa phương có kiến trúc độc đáo với những bức tường cổ bằng đá san hô; cũng là nơi có làng nghề truyền thống với ngành nghề đa dạng và phong phú như làm nước mắm, làm thuyền thúng, nghề mộc, nuôi đà điểu...

Từ những tiềm năng và lợi thế về tài nguyên tự nhiên và tài nguyên nhân văn cùng với vị trí tiệm cận khu du lịch Vũng Chùa - Đảo Yến, Sở Du lịch Quảng Bình đã phối hợp với UBND huyện Quảng Trạch, UBND xã Cảnh Dương lựa chọn Cảnh Dương để phát triển thành Làng văn hóa, du lịch đặc trưng với nhiều sản phẩm, dịch vụ du lịch độc đáo, khu du lịch cộng đồng kiểu mẫu của Quảng Bình.

Nhắc đến Cảnh Dương, không ai không biết đến phong tục thờ Cá Ông (thờ thần Nam Hải) với Ngư Linh Miếu, Lễ hội Cầu ngư. Ngư Linh Miếu là nơi thờ 2 bộ xương cá voi có chiều dài lớn nhất tại Việt Nam với chiều dài ước tính gần 27m, bề rộng gần 10m. Theo truyền thuyết của làng, Cá Bà (cá voi cái) và Cá Ông (cá voi đực) vào “lụy” (bị nạn) ở Cảnh Dương vào năm 1806 và 1818. Gia phả Tây Trung họ Trương (còn gọi là Trương Trung Tây Gia Phả) có ghi “Cá Bà vào vùng biển này năm Kỷ Ty (năm 1809) đời Gia Long thứ 9, Cá Ông vào năm

Những cung đường bích họa ở làng Cảnh Dương ngày nay
Ảnh: T.L

Đình Mùi (năm 1907) đời Duy Tân thứ 16”. Người dân đã chôn cất, xây miếu thờ từ đó, bộ xương Cá Bà được thờ ở bên phải và bộ xương Cá Ông được thờ ở bên trái. Theo các chuyên gia, đây là các bộ xương cá voi lớn nhất và lâu đời nhất tại Việt Nam, có thể được ghi vào kỷ lục Guinness Việt Nam sau khi hoàn thành việc phục chế. Không chỉ vậy, Cảnh Dương còn có nghĩa địa cá voi nơi yên nghỉ của khoảng 17 cá ông, cá bà đã “lụy” vào làng trong 375 năm nay. Truyền thuyết kể rằng khi gặp bão tố giữa biển khơi muôn trùng sóng nước, ngư dân thường được cá voi cứu trợ, dùng sức giúp vượt qua sóng to gió lớn để về bờ. Do đó, ở làng Cảnh Dương, việc tôn thờ và thờ phụng cá voi được tiến hành rất tôn nghiêm. Lễ hội Cầu ngư thường được tổ chức vào dịp Rằm tháng Giêng với nhiều hoạt động của cả phần lễ và phần hội, để cầu mong mưa thuận gió hòa, thuyền chài ra khơi bình yên, “cá được ruốc dày”, trở thành nét văn hóa truyền thống độc đáo ở vùng đất này.

Về Cảnh Dương, du khách còn được thưởng thức, trải nghiệm, tham gia những hoạt động văn hóa, thể thao, nghệ thuật truyền thống và đặc sắc. Đó là tục lấy lửa vào đêm Giao thừa được tổ chức tại Đình thờ Tổ,

Du lịch

ngọn lửa từ đình làng như những ánh sao chạy về các ngõ hòa nhập vào ngọn lửa bếp nhà mình, với khát vọng tốt lành, cầu mong may mắn đến với mỗi nhà vào thời khắc khởi đầu năm mới. Rằm tháng Giêng, khi tham dự Lễ hội Cầu ngư, du khách sẽ hòa mình vào không khí hào hứng của người dân với rất nhiều hoạt động như lễ rước, lễ cầu ngư, các trò chơi như đánh cờ người, nấu cơm thi, cơm cần, kéo co, chạy thề, cướp cờ,...; được thưởng thức các làn điệu hát ru, hò chèo cạn với các làn điệu hò khoan, hò hụi, hò ý gia...; Đặc biệt, lối hát ru độc đáo của Cảnh Dương rất đặc sắc mà không nơi đâu có, đó là thay vì câu hát à ơi... ơi à... ru hồi... ru hồi... như ta vẫn thường thấy trong các làn điệu hát ru ở vùng miền khác, người Cảnh Dương lại hát một làn điệu riêng: “Bồng bồng bồng bồng bồng bồng bồng bồng”. Hát ru Cảnh Dương là vốn quý văn nghệ dân gian của riêng người dân nơi đây, được gìn giữ từ đời này sang đời khác.

Bây giờ đến Cảnh Dương, khách thập phương sẽ ngỡ ngàng với cung đường bích họa bắt đầu từ Đình thờ Tổ cho đến đường ven biển. Với những bức tranh tường, tranh 3D độc đáo, du khách sẽ được chiêm ngưỡng câu chuyện về quá trình hình thành, phát triển, truyền thống anh hùng trong kháng chiến, những nét đẹp bình dị của làng biển trù phú này. Đến đây, bạn cũng có thể thỏa sức “check - in”, “selfie” ở những bức ảnh 3D độc đáo, những bức tranh, cảnh đẹp mà ít nơi nào có được. Trên cung đường bích họa, bạn có thể tham quan những ngôi nhà cổ, những bức tường cổ làm bằng đá san hô, còn nguyên màu rêu xanh cổ kính, trải nghiệm cuộc sống của người dân ở làng biển đứng nơi đầu sóng gió này. Hiện nay, Sở Du lịch Quảng Bình đang phối hợp với xã Cảnh Dương và các đơn vị hoàn tất các công tác chuẩn bị để triển khai xây dựng Không gian trưng bày các bộ xương cá voi để cho du khách có thể chiêm ngưỡng hai bộ xương cá voi lớn nhất và lâu đời nhất Việt

Nam dưới hình dạng nguyên thủy ban đầu. Đồng thời, Sở Du lịch cũng đang phối hợp với các đơn vị thực hiện và kêu gọi đầu tư triển khai các khu vực dịch vụ để mang đến cho du khách những sản phẩm, dịch vụ du lịch chất lượng, những sự trải nghiệm khác biệt chỉ có thể cảm nhận tại Cảnh Dương, Quảng Bình như Hải đăng, Nhà hàng Cá Voi, Công viên thuyền thúng...

Với sự kết nối giao thông vô cùng thuận lợi, du khách có thể lựa chọn nhiều cung đường, chương trình tour để đến và trải nghiệm sự khác biệt, đa sắc màu văn hóa của Cảnh Dương như:

- Đồng Hới - Mộ Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Cảnh Dương - Đồng Hới

- Đồng Hới - Mộ Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Cảnh Dương (nghỉ đêm và trải nghiệm cuộc sống của người dân Cảnh Dương).

- Đồng Hới - Mộ Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Đền Thánh mẫu Liễu Hạnh - Cảnh Dương - Ba Đồn.

- Đồng Hới - Mộ Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Cảnh Dương - Phong Nha

- Đồng Hới - Cảnh Dương - Ba Đồn

- Đồng Hới - Cảnh Dương - Phong Nha

- Phong Nha - Cảnh Dương (nghỉ đêm và trải nghiệm cuộc sống của người dân Cảnh Dương).

- Phong Nha - Cảnh Dương - Phong Nha

Cùng rất nhiều chương trình tour khác kết nối với các tỉnh lân cận như Hà Tĩnh, Nghệ An, Quảng Trị, Thừa Thiên Huế hay các tour xuyên Việt, tour khám phá con đường di sản miền Trung; tour cho khách du lịch Lào, Thái qua đường 8 và đường 12; tour trải nghiệm cho khách du lịch quốc tế; tour kết nối các tỉnh... Làng văn hóa, du lịch Cảnh Dương chính là một điểm đến hứa hẹn nhiều sự hấp dẫn, độc đáo mà du khách không thể bỏ qua khi đến với mảnh đất Quảng Bình giàu truyền thống lịch sử, văn hóa, cùng với cảnh quan thiên nhiên đẹp đến nao lòng ■

P.V